

AKTUEL ÆLDREPOLITIK

Landsbestyrelsesmøde, august 2020

Ældre@Sagen

AUGUST
2020

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Lovforslag om regulering af folkepensionsalderen og Ældre Sagens holdning

Velfærdsreformen fra 2006 indebærer, at pensionsalderen justeres i takt med, at levetiden stiger. Hvert 5. år skal der tages stilling til, hvorvidt stigningen skal fortsætte (med 15 års varsel), og det gør sig gældende i 2020. De aktuelle beregninger viser, at levetiden fortsat stiger, og at folkepensionsalderen derfor skal reguleres med yderligere et år og fastsættes til 69 år med virkning fra 1. januar 2035. Derfor har beskæftigelsesministeren fremsat et lovforslag herom.

Ældre Sagen har afgivet høringssvar og har brugt anledningen til at gøre opmærksom på de forhold, der bør være til stede, hvis man fortsat vil hæve pensionsalderen.

Overordnet har vi forståelse for, at senere tilbagetrækning er en central forudsætning for, at vi har en langsigtet holdbar økonomi. En økonomi, som giver mulighed for og råd til bl.a. værdig ældrepleje og et trygt og godt sundhedsvæsen i en tid, hvor den demografiske udvikling betyder, at der bliver flere ældre med behov for behandling, hjælp og pleje.

Samtidig gør vi opmærksom på, at den stigende folkepensionsalder giver stor bekymring hos mange, der er nervøse for, at de ikke kan holde til at arbejde så længe og vil være nedslidte, når de når pensionsalderen.

Ældre Sagen mener, at det skal være undtagelsen, at man må forlade arbejdslivet som nedslidt. Det må og skal være ambitionen i Danmark, at alle skal kunne gå raske på pension. For at sikre dette mener vi, at beslutningen om en eventuel fortsat stigende pensionsalder fremadrettet bør ske på et mere nuanceret grundlag, hvor man også kigger på følgende:

- Følger helbredet i seniorårene med stigningen i restlevetiden?
- Oplever alle samfundsgrupper højere levealder og bedre helbred i seniorårene?
- Er der plads til seniorerne og deres individuelle situationer på arbejdsmarkedet?

Det er vores holdning, at disse kriterier skal være opfyldt, hvis pensionsalderen fortsat skal stige, når den gennemsnitlige levetid stiger, og at de derfor bør indgå i beslutningsgrundlaget allerede i 2025, når der igen skal tages stilling til en yderligere forhøjelse af folkepensionsalderen.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ensomhed

Bjarne Hastrup har den 30. juni skrevet en kronik i Politiken om ensomhed. I kronikken sættes der fokus på problemet i, at 350.000 voksne personer i Danmark er alvorligt ensomme, og at tallene ser ud til at stige for alle aldersgrupper. Den stigende forekomst af ensomhed har ikke bare personlige, men også høje samfundsmæssige omkostninger i form af flere hospitalsindlæggelser, flere besøg hos praktiserende læger og flere sygedage. Hvis vi skal gøre dette op i penge, nærmer vi os 8 mia. kr. pr. år i udgifter til samfundet.

Med kronikken understreger Bjarne Hastrup, at vi har brug for en langsigtet national ensomhedsstrategi, der må hvile på et videnskabeligt grundlag, hvor vi kan konstatere omfanget, konsekvenserne af ensomheden og frem for alt undersøge hvilke initiativer, der virker.

Regeringen har bedt FOA og Ældre Sagen om at stå i spidsen for et partnerskab, der skal undersøge, afdække og inspirere til initiativer til bekæmpelse af ensomhed hos svage ældre og skabe tryghed. Dette arbejde er det første skridt hen imod opstilling af en ny strategi for nedbringelse af ensomhed i Danmark.

Ældre med psykiske lidelser skal have den nødvendige hjælp

Ældres mentale sundhed bliver ofte overset, fx bliver depression hos ældre underdiagnosticeret og fejlbehandlet pga. manglende viden og fordomme. Derfor har Ældre Sagen i løbet af sommeren i pressen gjort opmærksom på, at mennesker over 65 år med psykiske lidelser skal have lige adgang til relevant støtte og hjælp. Det er især vigtigt i forbindelse med genåbningen af samfundet, hvor eksperter forventer alvorlige psykologiske følgevirkninger. Det er også vigtigt, at vi gør op med fordomme og myter om psykisk sygdom hos ældre. Ældre Sagen mener, der er brug for:

- Gratis psykologhjælp
- Uddannelse af sundhedsprofessionelle i opsporing, forebyggelse og behandling af aldersdepression
- Partnerskaber på tværs af kommuner, civilsamfund, borgere og private aktører for at opspore og forebygge aldersdepression
- Mere forskning
- Indsatser for at aftabusere det at leve med en psykisk sygdom

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ældre Sagen ser gerne gratis mundbind til pensionister og andre i risikogruppen

Efter at Sundhedsstyrelsen 1. august anbefalede brug af mundbind i offentlig transport, når der er trængsel, har Ældre Sagen i pressen givet udtryk for, at det er positivt, hvis mundbind stilles gratis til rådighed, da det formentlig vil fremme en mere korrekt brug af mundbind, fordi man ikke behøver at overveje økonomien. Ukorrekt brug af mundbind kan gøre mere skade end gavn, så det er vigtigt, at de anvendes korrekt. Endvidere kan brug af mundbind i offentlig transport muligvis være med til at fremme, at ældre og andre udsatte kan føle sig trygge ved at bevæge sig ud i samfundet igen. Der bør under alle omstændigheder findes en løsning – hvad enten det skal være gratis, med tilskud eller sikring af meget lave priser – så ingen af økonomiske årsager hindres i korrekt brug af mundbind.

Manglende grundig rengøring

Den 1. maj i år vedtog stort set samtlige af folketingets partier en hjælpepakke til ældreområdet. Hjælpepakken indeholdt bl.a. et krav om, at alle kommuner, der i den forudgående periode havde stoppet med rengøringshjælp til hjemmehjælpsmodtagere, skulle tilbyde en grundig rengøring i forbindelse med genoptagning af rengøringshjælpen.

Ældre Sagen gennemførte i slutningen af juni en rundringning til alle landets kommuner for at høre, om der var tilbudt grundig rengøring. Rundringningen viste, at omkring halvdelen af landets kommuner havde valgt at stoppe helt eller delvist med rengøringshjælpen. Men kun under halvdelen af disse kommuner har efterfølgende valgt at tilbyde grundig rengøring til alle hjemmehjælpsmodtagere og har dermed ikke levet op til folketingets krav. Ældre Sagen har i landsdækkende medier rejst kritik af dette, ligesom der i mange lokale medier har været rejst kritik af de enkelte kommuner, som har undladt den grundige rengøring.

Ingen krav om værnemidler til Flextrafik-chauffører

Dagbladet Politiken bragte i starten af august historien om en pårørende til en Flextrafik-bruger, der undrede sig over chaufførernes manglende brug af håndsprit og mundbind. Den pågældende fandt det problematisk, at chaufførerne i Flextrafik, der

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

ofte hjælper ældre ind og ud af biler, ikke var pålagt brug af nogen form for værnemidler.

Ældre Sagen udtrykte i artiklen samme forundring, særligt set i lyset af at trafikskaberne hidtil har været yderst restriktive over for passagererne i flextrafikken. Der har været og er fortsat store begrænsninger på, hvilke formål der vurderes anerkendelsesværdigt til Flextrafik-ture, og ældre, der kun har mulighed for at betale med kontanter, tillades ikke kørsel med Flextrafik for nuværende. Ældre Sagen efterspurgte samme hensyntagen til passagerer i risikogruppen, som trafikskaberne udviser over for chaufførerne. Efterspørgslen blev gentaget i radioens P4 København.

KL og Danske Regioner anbefaler nu, at alle passagerer i sygetransporter og den visiterede Flextrafik bruger mundbind under kørslen. Samtidig tilbydes fra ultimo uge 33 gratis mundbind til de passagerer, der ikke selv har medbragt et mundbind. Der er pr. 11. august fortsat ikke krav om, at chaufførerne bruger mundbind. Dog har MidtTrafik givet udtryk for, at man som følge af situationen i Østjylland, påtænker at indføre anbefalinger til chaufførerne.

Tandsundhed blandt ældre truet af Corona

Ældre Sagen har sammen med Tandlægeforeningen opfordret både ældre selv og plejecentre til at prioritere tandsundheden. Det er såvel Tandlægeforeningen som Ældre Sagens opfattelse, at ældres tandsundhed er blevet forsømt på grund af COVID-19. Det drejer sig både om, at fokus er blevet flyttet fra plejehjemsbeboeres tandpleje, og at tandbørstning af ældre ikke har været førsteprioritet, fordi man har været bange for smitterisikoen. Op imod 80 % af plejehjemsbeboere kan ikke selv kan passe den daglige tandpleje, og en god mundhygiejne er bl.a. vigtigt for at undgå udvikling af lungebetændelse.

Derudover rejser Ældre Sagen og Tandlægeforeningen i en række medier en bekymring for, at mange ikke går til tandlægen af angst for smitte

Lægebesøg via skærm

Coronaepidemien har skubbet på digital udvikling i sundhedsvæsenet, og flere kontakter med sundhedsvæsenet vil fremover med stor sandsynlighed være via digitale løsninger. Ældre Sagen har i den forbindelse påpeget behovet for at få evalueret erfaringerne,

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

inden man implementerer ny praksis, samtidig med at man har for øje, at ikke alle er digitale, og ydelserne skal tilpasses den enkeltes behov.

Regionernes prioritering blandt kritisk syge

Regionerne har udarbejdet retningslinjer til at prioritere mellem patienter på intensivafdelingerne i en nødsituation, hvor der er mangel på personale eller pladser. Retningslinjerne beskriver, at lægerne skal have fokus på, at "patientens fysik og evne til at profitere af behandlingen er afgørende". Retningslinjerne beskriver, at lægerne skal visitere ud fra patientens indlæggelseskrævende sygdom, kroniske sygdom, funktionsniveau, skrøbelighed, alder, en faglig vurdering af behandlingsmulighederne og patientens eget ønske om behandlingsniveau.

Alder er således ikke i sig selv et eksklusionskriterium for intensivbehandling, men er en risikofaktor for en dårlig prognose. Ældre Sagen har roset fokus på den biologiske fremfor den kronologiske alder. I bl.a. Sverige og Italien har kronologiske alder betydning for adgang til behandling i kritiske situationer. Ældre Sagen finder det dog afgørende, hvordan retningslinjerne bliver tolket på hospitalerne, da retningslinjerne ikke er entydige.

Nye retningslinjer for plejehjemsbesøg

Pr. 1. juli 2020 er nye retningslinjer for plejehjemsbesøg trådt i kraft. Retningslinjerne indebærer, at besøg på plejehjem ikke længere kan nægtes, med mindre særlige lokale forhold taler herfor. Midlertidigt delvist besøgsforbud kan pålægges af Styrelsen for Patientsikkerhed i forbindelse med lokale Coronaudbrud.

Ældre Sagen har i den sammenhæng udtalt, at vi er tilfredse med ophævelsen af de hidtidige gældende regler omkring omfattende besøgsrestriktioner, samt at det nu igen er muligt at besøge sine kære på plejehjem. Det er dog vigtigt at følge den kommende udvikling nøje, herunder følge op på tiltag i forbindelse med lokale Coronaudbrud. Det er Ældre Sagens holdning, at der ikke må være en automatik imellem lokale Coronaudbrud og besøgsforbud på plejehjem. Der skal, som det ligeledes fremgår af de nye retningslinjer, være andre muligheder som eksempelvis skærpede hygiejnetiltag, brug af mundbind mv.

Restaurationsbranchen ønsker kontantregel ophævet

I slutningen af juli måned ønskede Danmarks Restauranter og Caféer (restaurationsbranchens brancheforening) et opgør med den kontantregel, der

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

lovgivningsmæssigt forpligter danske butikker til at tage imod kontanter. ”Positive erfaringer fra Coronatiden” blev brugt som begrundelse.

Berlingske slog historien stort op, og her udtrykte Ældre Sagen kraftig modstand mod forslaget. Mange ældre ønsker fortsat at anvende kontanter, og kontantreglen er medvirkende til at bevare disse menneskers rettigheder.

På trods af et naturligt fald i kontanttransaktioner under Corona viser seneste undersøgelser, at to ud af tre personer over 55 år svarer ja til, at de ofte bruger kontanter, og mere end 60 % giver udtryk for, at de altid har kontanter på sig.

Ældre Sagen accepterede invitation fra Go’ Aften Danmark til en debat om emnet, men historien udgik, da modparten ikke ønskede at stille op.

Svigt på plejehjem

I forbindelse med TV2’s dokumentar om svigt på plejehjem har der været betydelig interesse for hele ældreplejeområdet. Ældre Sagen har været i stort set alle landsdækkende medier (samt mange lokale og regionale medier) med et budskab om, at der er behov for grundlæggende forandringer af ældreplejen i Danmark. Der er mange steder sket en forråelse af plejen til stor skade for de svækkede ældre, som har brug for hjælp fra andre til dagligdagens fornødenheder. Ældre Sagen peger bl.a. på problemet med, at der i ledelsen af ældreplejen er sket et skred i retning af at betragte hjælpen som ”summen af opgaver, der skal udføres” og væk fra en tilgang, hvor plejen handler om omsorg, nærvær og medmenneskelighed.

Sundheds- og ældreministeren har udtalt ønske om en gennemgribende revision af ældreplejen, bl.a. gennem afholdelse af det topmøde, som Ældre Sagen og FOA oprindeligt har taget initiativ til, og som formentligt afholdes snarligt i Ældre Sagens Campus.

Ældre Sagen har efterfølgende holdt møde med sundheds- og ældreminister Magnus Heunicke, hvor vi præsenterede en række forslag til, hvad der her og nu kan gøres for at rette op på ældreplejen. Ministeren var positivt indstillet til mange af forslagene, og der skal nu arbejdes videre med forslag til en grundlæggende reform af ældreplejen, bl.a. på det kommende topmøde.

Dette dokument er målrettet Ældre Sagens frivillige

Ældre Sagen får mange henvendelser om omsorgssvigt

I forbindelse med visningen af TV2's dokumentar "Plejhjem bag facaden" har Ældre Sagen modtaget et væld af henvendelser om omsorgssvigt. Henvendelserne kommer fra flere steder i landet og vidner om, at de grelle eksempler på omsorgssvigt, der ses i dokumentaren, på ingen måde står alene. Informationerne i henvendelserne anonymiseres og vil blive anvendt i Ældre Sagens arbejde for at sikre værdighed i ældrepleje. Henvendelserne handler især om:

- Underernæring
- Dehydrering
- Manglende handling på akutte problemer
- Ringe rengøring
- Manglende personlig hygiejne
- Nedværdigende kommunikation
- Manglende indhold i hverdagen

Klageadgang skal gøres lettere

I forbindelse med TV2's dokumentarfilm "Plejhjem bag facaden" har Ældre Sagen i medierne givet udtryk for, at mulighederne for at klage over fx plejen på et plejhjem for mange pårørende virker uigennemskuelige og bureaukratiske. Desuden er det Ældre Sagens erfaring, at mange pårørende afholder sig fra at gøre opmærksom på forhold, de finder urimelige, og fra at klage, fordi de frygter, at en eventuel klage vil gå ud over den, de er pårørende til. Ældre Sagen mener, at klageadgangen skal gøres mere tydelig, og at der skal være bedre mulighed for at være anonym og for at kunne følge sagen.